

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Komission asetusehdotus: Yhteentoimiva Eurooppa - säädös

SUVI REMES, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
VIVECA STILL, LAINSÄÄDÄNTÖNEUVOS
HALLINTOVALIOKUNNAN KUULEMINEN
18.01.2023

Tausta

- Komissio antoi 18.11.2022 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toimenpiteistä julkisen sektorin yhteentoimivuuden korkean tason saavuttamiseksi unionissa (Yhteentoimiva Eurooppa -säädös, KOM/2022/720 lopullinen).
  - Yhteentoimivuutta koskevaa EU-politiikkaa on rakennettu pitkään. Ei-sitovat eurooppalaiset yhteentoimivuusperiaatteet ovat olleet osa sitä vuodesta 2010 ja komissio hyväksyi niiden viimeisimmän version vuonna 2017 antamassaan tiedonannossa (KOM(2017) 134 lopullinen).
  - Yhteentoimivuutta on tuettu EU-rahoituksella vuodesta 1995 saakka ja tällä hetkellä Digitaalinen Eurooppa -ohjelman (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) 2021/694 Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta) kautta.
  - Aloite mukana komission työsuunnitelmassa vuodelle 2022 (19.10.2021): Proposal for an EU governments interoperability strategy
- Yhä useammat EU:n julkisen sektorin palvelut muuttuvat digitaalisiksi, mutta niiden yhteentoimivuudessa on edelleen puutteita eikä julkisten palveluiden yhteentoimivuus ole arvion mukaan tähänastisin vapaaehtoisuuteen perustuvilla toimilla edennyt riittävästi.
- Ehdotuksen taustalla on myös tarve sovittaa yhteen komission digi- ja datapolitiikkatoimia, joihin lukeutuu useita strategioita, hiljattain annettua lainsäädäntöä sekä käsittelyssä olevia ehdotuksia.
  - Ehdotetulla Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksellä pyritään helpottamaan eri aloitteiden julkisten palvelujen kannalta merkityksellisten osien yhteentoimivaa toteutusta. Ehdotus on siten julkisen sektorin näkökulmasta merkittävä uutta data- ja digitaalipolitiikkaa toimeenpaneva säädös.
- Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle [U 98/2022 vp](#)

Asetusehdotuksen tavoite

- edistää digitaalisten julkisten palvelujen yhteentoimivuutta ja saumattoman tiedonvaihdon kehittymistä Euroopassa
  - asetuksella luotaisiin jäsenmaita yhenteentoimivuuden hallintorakenne ja otettaisiin käyttöön menettelyitä yhteentoimivuuden kehittämiseksi julkisissa palveluissa
  - edistettäisiin Euroopan laajuisen digitaalisten julkisten palvelujen infrastruktuurin kehittymistä ja luotaisiin EU:n julkiselle sektorille yhteinen yhteentoimivuusratkaisujen ekosysteemi
  - tavoitteena myös EU:n sisämarkkinoiden toiminnan turvaaminen ja kehittäminen sekä perussopimukseen sisältyvien oikeuksien vahvistaminen
- Yhteentoimivuudella tarkoitetaan verkko- ja tietojärjestelmien kykyä keskinäiseen vuorovaikutukseen jakamalla dataa sähköisen viestinnän avulla.
  - Yhteentoimivuus edellyttää tiivistä yhteistyötä ja riittävää prosessien yhteensovittamista eri organisaatioiden välillä, yhteensovitettuja datakuvauksia, teknisiä keinoja tiedonvaihtoon sekä tietojenvaihdon mahdollistavaa lainsäädäntöä.

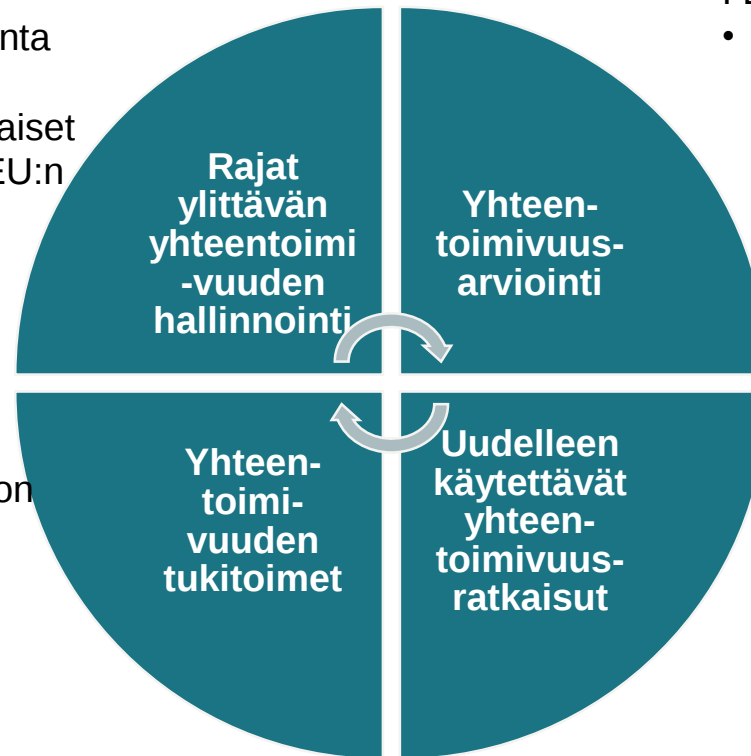
Keskeiset ehdotukset

IV LUKU

- Yhteentoimiva Eurooppa -lautakunta
- Yhteentoimiva Eurooppa -yhteisö
- Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset
- Yhteentoimivuuskoordinaattorit (EU:n toimielimet ja virastot)

III LUKU

- Unionipolitiikkojen täytäntöönpanon tukihankkeet
- Innovaatiotoimet
- Sääntelyn testiympäristöjen perustaminen
- Koulutus
- Vertaisarvioinnit

I LUKU

- Yhteentoimivuusarviointi (3 artikla)

II LUKU

- Eurooppalaiset yhteentoimivuusperiaatteet
  - Erikoistuneet yhteentoimivuuspuitteet
  - Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisut
  - Yhteentoimiva Eurooppa -portaali
- I LUKU 4 artikla
- Yhteentoimivuusratkaisujen jakaminen

Soveltamisala

- sovellettaisiin jäsenvaltioiden julkisen sektorin elimiin ja unionin toimielimiin, muihin elimiin ja virastoihin, jotka tarjoavat tai hallinnoivat julkisten palvelujen sähköisen toimittamisen tai hallinnoinnin mahdollistavia verkko- tai tietojärjestelmiä.
  - julkisen sektorin elimellä tarkoitetaan (direktiivi (EU) 2019/1024 2 artiklan 1 alakohta): valtion viranomaisia, alue- tai paikallisviranomaisia, julkisoikeudellisia laitoksia tai yhden tai useamman tällaisen viranomaisen tai julkisoikeudellisen laitoksen muodostamia yhteenliittymiä
- säädettäisiin toimenpiteistä, joilla edistetään julkisten palvelujen tarjoamiseen tai hallinnointiin unionissa käytettävien verkko- ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta rajojen yli
  - määritelmä 2(1) artikla: 'rajat ylittävällä yhteentoimivuudella' eri jäsenvaltioiden julkisen sektorin elinten ja unionin toimielinten, muiden elinten ja virastojen käyttämien verkko- ja tietojärjestelmien kykyä keskinäiseen vuorovaikutukseen jakamalla dataa sähköisen viestinnän avulla.
  - määritelmä 2(2) artikla: 'verkko- ja tietojärjestelmällä' tarkoitettaisiin verkko- ja tietojärjestelmää sellaisena kuin se on määritelty toimenpiteistä yhteisen korkean kyberturvataso varmistamiseksi koko unionissa ja direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta annettavaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä koskevan ehdotuksen (NIS 2 -ehdotus, KOM(2020) 823 lopullinen) 4 artiklan 1 alakohdassa:
    - a) direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sähköistä viestintäverkkoa;
    - b) laitetta taikka yhteen kytkettyjen tai toisiinsa yhteydessä olevien laitteiden ryhmää, joista yksi tai useampi suorittaa ohjelman avulla digitaalisten tietojen automaattista käsittelyä;
    - c) digitaalisia tietoja, joita a ja b alakohdassa tarkoitetuissa järjestelmissä säilytetään, käsitellään, haetaan tai siirretään niiden toimintaa, käyttöä, suojausta tai ylläpitoa varten.

Ehdotuksen vaikutukset Suomeen

- Ehdotuksella säädettäisiin **jäsenvaltiota** velvoittavasta toimenpiteestä nimetä kansallinen toimivaltainen viranomainen tai viranomaiset vastaamaan asetuksen soveltamisesta (17 artikla).
- Ehdotuksella säädettäisiin kolmesta jäsenvaltion **viranomaisia** velvoittavasta toimenpiteestä: yhteentoimivuusarvioinnista (3 artikla), yhteentoimivuusratkaisujen jakamisesta (4 artikla) ja kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä (17 artikla).
- Lisäksi säädettäisiin useista yhteentoimivuuden kehittymistä tukevista menettelyistä, jotka **välillisesti** tulisivat jäsenvaltion julkisen sektorin elimien sovellettavaksi edellä mainittujen velvoitteiden kautta (artiklan 6 Eurooppalaiset yhteentoimivuusperiaatteet ja artiklan 15 Yhteentoimiva Eurooppa -lautakunta) tai perustuisivat **vapaaehtoisuuteen tai tarveharkintaiseen osallistumiseen** (artiklat 9–14 ja artikla 16).
- Ehdotuksen mukaan sääntelyn soveltaminen alkaisi 3 kuukauden siirtymäajan jälkeen sen voimaantulosta.
- Asetus edellyttää kansallisilta viranomaisilta toimenpiteitä, joilla voi olla budjettivaikutuksia Suomeen.
- Jatkovalmistelussa tulee arvioida ehdotuksen vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön, mm. julkisuuslaki (621/1999), tiedonhallintalaki (906/2019) ja viranomaisien tehtäviä koskeva sääntely (toimivaltaiset viranomaiset) sekä lisäksi arvioitava tarkemmin ehdotuksen suhdetta tietosuojasääntelyyn
- Voimaan tullessaan asetusta tiivistäisi EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteistyötä julkisten palveluiden yhteentoimivuuden kehittämisessä virallisen hallintorakenteen ja yhteisten menettelyiden kautta.

Vaikutukset EU-tasolla

- Sädöksessä olisi keskeisiltä osin kyse Euroopan unionin omien toimielimien tehtävien ja toimivallan muodostamisesta sekä unionista rahoitettujen hankkeiden ohjauksesta. Komissiolle säädettäisiin useita tehtäviä ja velvoitteita toimia ehdotuksen mukaisessa yhteistyörakenteessa.
  - Unionin toimielimeen, muuhun elimeen tai virastoon sovellettaisiin ehdotettua sääntelyä 3 artiklan yhteentoimivuusarvioinnista
  - Unionin toimielimeen, muuhun elimeen tai virastoon sovellettaisiin ehdotettua sääntelyä 4 artiklan yhteentoimivuusratkaisujen jakamisesta ja uudelleenkäytöstä
  - Ehdotuksen mukaan unionin toimielinten, muiden elinten ja virastojen olisi nimitettävä ylimmän johdon alaisuuteen yhteistyökoordinaattori varmistamaan osallistuminen asetuksen täytäntöönpanoon
  - Perustettavassa yhteistyömekanismissa (Yhteentoimiva Eurooppa -lautakunta) komissio toimisi lautakunnan puheenjohtajana ja huolehtisi myös sihteeristön tehtävistä
- Ehdotetun sääntelyn toimeenpanoon liittyvä komission rahoitussuunnitelma perustuu vapaaehtoiseen yhteentoimivuustyöhön tähän mennessä käytettyjen hallinnollisten resurssien uudelleenkohdentamiseen ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelman käytettävissä olevaan rahoitukseen

Asetusehdotuksen oikeusperusta ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisuus

- Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan komission ehdottamaa oikeusperustaa pidetään mahdollisena. On kuitenkin tarpeen pyrkiä varmistamaan, että ehdotettu oikeusperusta on riittävä kaikilta osin.
  - Ehdotettu sääntely perustuisi SEUT 172 artiklaan (Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, Euroopan laajuiset verkot)
  - Ei ole ilmeistä, että ehdotettu asetus pääasiallisesti kohdistuu SEUT 170 artiklan mukaisesti ”Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan tai energian infrastruktuurin aloilla”, sillä asetuksella näytetään tavoitettavan viime kädessä julkishallinnon sähköisten palveluiden ja tiedonvaihdon yhteentoimivuutta.
- Valtioneuvoston alustava arvio on, että ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen, mutta ei kaikilta osin suhteellisuusperiaatteen mukainen.
- Suomi katsoo, että asetuksen soveltamisalaa tulisi tarkentaa ja ehdotuksen jatkokäsittelyssä varmistaa, että rajat ylittävällä yhteentoimivuudella tarkoitetaan asetuksessa nimenomaan tietojärjestelmien välistä yhteentoimivuutta silloin, kun tietojärjestelmillä tuotetaan rajat ylittäviä palveluita ja siirretään tietoja jäsenvaltioiden rajojen yli.
  - Ehdotuksen mahdollisesti ulottuessa myös sellaisiin kansallisiin julkishallinnon palveluihin, joista ei ole säädetty unionin lainsäädännössä tai joita ei ole tarkoitettu rajat ylittäviksi, voisi velvoitteista aiheutuva taakka osoittautua suhteettomaksi ja hidastaa sähköisten palveluiden ja niiden yhteentoimivuuden kehittämistä.
  - Suomen näkemyksen mukaan tulisi varmistaa, että verkko- ja tietojärjestelmät, joihin liittyy yleiseen turvallisuuteen, elintärkeän infrastruktuurin suojaamiseen tai maanpuolustukseen ja kansalliseen turvallisuuteen liittyviä intressejä, jätetään soveltamisalan ulkopuolelle.
- Suomi pitää tärkeänä varmistaa, että ehdotuksen tai sen tulkinnan kautta komissiolle ei muodostu piilosääntelyyn perustuvaa ohjaus- ja lainsäätövaltaa. Suomi korostaa, että unionin jäsenvaltioiden välisen oikeudellisen yhteentoimivuuden saavuttaminen tulisi toteuttaa EU:n lainsäädäntötoimin, eikä verkkojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kautta välillisin keinoin, viitaten erityisesti asetusehdotuksen 3(2) ja 6 artiklaan.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos